

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

Yttrande över Naturvårdsverkets förslag till föreskrifter om användande av fångstredskap

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Remissen innehåller även förslag till allmänna råd, vilket inte omfattas av Regelrådets granskning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller förslag till Naturvårdsverkets föreskrifter om användande av fångstredskap. Föreskrifterna ska ersätta de bestämmelser om användande av fångstredskap som finns i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt. De ska också ersätta de villkor för användande som uppställs i enskilda beslut om typgodkännande av fångstredskap. Förslaget omfattar både dödande fångstredskap samt fångstredskap som inte dödar och innebär en skärpning av användarvillkoren jämfört med vad som gäller idag.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Av konsekvensutredningen framgår att utgångspunkten vid all jakt är att jakten ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor samt egendom inte utsätts för fara. Motiven för förslaget till nya föreskrifter anges vara att åtgärda de brister som finns avseende användandet av typgodkända fångstredskap samt att ta hänsyn till den ökade kunskapen om hur vilt påverkas av fångstredskap och när fångstredskap kan orsaka onödigt lidande. Avsikten med förslaget att reglera användandet av fångstredskap är även att föreskrifterna kan ersätta de villkor för användandet uppställda i nu gällande typgodkännandebeslut. Förslaget anges syfta till en skärpning av reglerna avseende bland annat kravet på selektivitet vid användandet så att risken för bifångst minimeras. Sammanfattningsvis framgår att syftet med föreskrifterna är att tillgodose att tillräcklig hänsyn tas till djurskydd, säkerhet och selektivitet vid användandet av fångstredskap.

Regelrådet finner att redovisningen av bakgrund och syfte med förslaget är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Förslagsställaren redovisar att nollalternativet är att bibehålla nuvarande reglering med de justeringar som har gjorts sedan ikraftträdande i den övergripande lagstiftningen gällande fångst, tester av fångstredskap och jakt. Alternativet anges dock inte uppfylla kraven på att förhindra onödigt lidande för viltet utifrån nuvarande kunskapsläge, för att få önskad effekt krävs därför att användningen anpassas.

Regelrådet saknar en mer utförlig redogörelse avseende alternativa lösningar. Redovisningen ska med fördel presenteras med beräkningar av vad en alternativ lösning medför för kostnader. Eftersom uppgifter endast framgår avseende nollalternativet går det inte att utesluta att förslaget hade kunnat nå samma syfte med exempelvis alternativa regleringsmetoder. Regelrådet finner att avsaknaden av sådan redovisning är en brist. Avseende effekter av om ingen reglering kommer till stånd är redovisningen tillräcklig.

Regelrådet finner att redovisningen av alternativa lösningar är bristfällig men att redovisningen avseende om ingen reglering kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Av konsekvensutredningen framgår att Naturvårdsverket har beslutat om föreskrifter med tydliga kriterier för typgodkännande av fångstredskap. Föreskrifterna har också kommit till för att tillgodose EU-rättsliga krav på objektiva, icke-diskriminerande och på förhand kända regler, eftersom Sverige för systemet med typgodkännande åberopar undantag från förbud mot handelshindrande regler av miljö- och djurskyddsskäl. Det framgår vidare att nuvarande bestämmelser är bitvis otydliga och inkonsekventa gentemot gällande bestämmelser om icke selektiv fångst i Rådets direktiv 92/43/EG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet). Art- och habitatdirektivet anges uppställa krav på att användandet av fångstredskap ska ske selektivt. Motsvarande krav anges även finnas i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar.

Enligt Regelrådet hade konsekvensutredningens kvalitet förbättrats genom en explicit redogörelse av förslagets överensstämmelse med EU-rätten. Regelrådet kan likväl utläsa förslagets överensstämmelse med EU-rätten av konsekvensutredningen som helhet varför redovisningen är tillräcklig.

Regelrådet finner att redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Av konsekvensutredningen framgår att föreskrifterna avses träda ikraft under våren 2017. Upphävandet av bestämmelser i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt sker samtidigt. Det anges vidare att information kommer att publiceras på Naturvårdsverkets hemsida och att andra informationskanaler kommer att användas eftersom föreskrifterna berör många enskilda.

Regelrådet anser att uppgifterna om särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser är ytterst kortfattad, men likväl tillräcklig i detta fall.

Regelrådet finner att redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser är godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Förslagsställaren anger att föreskrifterna berör de flesta som kommer i kontakt med fångstredskap. Exempel som redovisas är privatpersoner som använder fångstredskap för mus i sommarstugan, jägare, lantbrukare som har problem med vildsvin, enskilda firmor och större aktiebolag som tillverkar och säljer fångstredskap, företag som arbetar med skadedjursbekämpning och forskare som fångar djur för märkning. Förslagsställaren bedömer att distributörer av fångstredskap inte påverkas av förslaget.

Regelrådet anser att uppgifterna om bransch hade kunnat förtydligas eftersom det exempelvis inte framgår om jägare även kan utgöras av företag. Det framgår inte heller uppgifter om antal berörda företag vilket är en allvarlig brist. Uppgifterna avseende storlek är generell skrivna och omfattar inte samtliga branscher samt ger inte heller någon indikation på om en viss företagsstorlek är mer vanligt förekommande. Om försök till att ta reda på dessa uppgifter har gjorts bör även dessa försök redovisas i konsekvensutredningen.

Regelrådet finner att redovisningen av berörda företag utifrån antal och storlek är bristfällig men att redovisningen avseende bransch är godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

Förslagsställaren uppger att en konsekvens av förslaget är att det blir enklare för enskilda användare att ta reda på vad som gäller för användandet av fångstredskap och för länsstyrelsen att besvara frågor. Det anges även att föreskrifterna innebär ett tydliggörande av kriterierna för länsstyrelsens beslut gällande tillståndspliktiga fångstredskap. Förslagsställaren uppger vidare att förslaget bör innebära en viss ökning av antalet ärenden som länsstyrelsen får hantera när det gäller tillstånd till fångstredskap för rovfåglar, men att ökningen bör bli liten.

Regelrådet saknar en uttrycklig redovisning av förslagets administrativa kostnader samt kvantifieringar av de förslag som kan påverka den administrativa bördan för berörda företag. Det går exempelvis inte att utesluta att de strängare kraven skulle kunna medföra att det finns ett behov av att upprätta rutiner i vart fall vad gäller frekvensen av besök som ska ske till fångstredskap. Det framgår inte heller om fler ärenden hos länsstyrelsen kan innebära ökade kostnader för företag eller om enklare regler kan innebära minskade kostnader för dem. Om förslaget inte medför några administrativa kostnader ska det anges och motiveras i konsekvensutredningen. Eftersom en utförlig redovisning saknas i kombination med den kortfattade beskrivningen av berörda företag är det inte möjligt för Regelrådet att bedöma om förslagets påverkan på företagets administrativa kostnader blir betydande eller inte.

Regelrådet finner att redovisningen av förslaget administrativa kostnader är bristfällig.

Andra kostnader och verksamhet

Förslagsställaren anger att förslaget generellt kan beskrivas som ett visst försvårande och en viss fördyrning för den som använder fångstredskap. Det anges att om fångstredskap som inte dödar utrustas med larmanordning innebär det en kostnad om totalt mellan 2,5 - 5 miljoner kronor. Uppskattningen anges vara baserad på att det kan beröra 5000 fångstredskap och medföra kostnader mellan 500 - 1000 kronor per fångstredskap. Förslagsställaren anger vidare att tillverkare av fångstredskap kan komma att påverkas avseende att larm bör installeras. Naturvårdsverket bedömer att tillverkare därutöver endast påverkas i ringa omfattning av föreslagna föreskrifter.

Förslagsställaren anger vidare att försvårandet för användning av fångstredskap hänger ihop med de föreslagna strängare kraven på underhåll, selektivitet, skydd mot väder, bevakning och vittjande. Detta anges vara svårt att uppskatta i pengar men att det bör kräva mer tid av den som använder vissa slags fångstredskap. I övrigt bedöms de föreslagna ändringarna inte ha någon kostnadsmissig påverkan.

Av konsekvensutredningen framgår vidare att förslaget innebär att samma regler gäller för de flesta fångstredskap. Det anges också att användande av fångstredskap kommer att kräva särskild utbildning eller länsstyrelsens tillstånd även i framtiden.

Regelrådet anser att det finns enstaka delar där förslagets kostnader redogörs på ett tillräckligt sätt. Detta uppväger dock inte avsaknaden av kostnadsuppskattningar eller exempelberäkningar för övriga delar såsom strängare krav på underhåll, selektivitet m.m. Att endast ange att det är svårt att uppskatta kraven i pengar utan ytterligare motivering är inte tillräckligt. Om försök har gjorts för att ta reda på förslagets andra kostnader ska även dessa redovisas i konsekvensutredningen. Enligt Regelrådet är det vidare svårt att bilda sig en uppfattning avseende förslagets påverkan på företagens verksamhet eftersom att redovisningen är kortfattad. Att endast ange att en aktör påverkas av förslaget är inte tillräckligt. Regelrådet anser att det även bör framgå hur en aktör påverkas genom exempelvis utförliga motiveringar till de ställningstaganden som gjorts.

Regelrådet finner att redovisningen av förslagets andra kostnader och verksamhet är bristfällig.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Av konsekvensutredningen går det att utläsa att länsstyrelsens beslut blir mer enhetliga genom mer enhetliga och tydligare föreskrifter vid användande av fångstredskap.

Regelrådet saknar en explicit redovisning av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag. Det framgår inte av konsekvensutredningen om förslaget kan medföra att en tillverkare kan komma att behöva tillhandahålla olika produkter för att kunna finnas på den nationella och internationella marknaden. Regelrådet har vidare en förståelse för svårigheten att utförligt redovisa påverkan på konkurrensförhållandena till följd av den frivillighet som är förknippat med kraven i förslaget. Regelrådet anser dock att en sådan konkurrenspåverkan hade kunnat beläggas i konsekvensutredningen. Detta eftersom de som genomför kraven sannolikt får högre kostnader vilket skulle kunna innebära en konkurrensnackdel för dem. Slutligen anser Regelrådet att ersättande av villkor för användande till föreskrifter skulle kunna medföra att konkurrens i större utsträckning sker på lika villkor genom att kraven blir mer förutsebara och eventuellt mer likvärdig för de berörda företagen. Det framgår dock inte heller några uppgifter om detta i konsekvensutredningen.

Regelrådet finner att redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är bristfällig.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Regelrådet saknar en redovisning av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden. Utifrån den ytterst kortfattade redogörelsen av regleringens påverkan på företagens verksamhet går det inte heller att få ledning i om förslaget medför någon påverkan på företagen i andra avseende. Eftersom Regelrådet inte med säkerhet kan utesluta att regleringen inte medför någon påverkan på företagen i andra avseenden anses avsaknaden av redovisning vara en brist.

Regelrådet finner att redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseende är bristfällig.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Regelrådet saknar redovisning om särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning. Det går inte att bedöma om förslaget kan komma att påverka de förhållandevis mindre företagen i större utsträckning eftersom att uppgifterna om berörda företags storlek är generellt beskrivet eller saknas helt. För att göra en bedömning behöver först de förhållandevis mindre företagen identifieras och därefter kan en bedömning ske om någon särskild hänsyn är nödvändig. Om det av förslaget saknas en möjlighet till särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning ska det likväl anges och motiveras i konsekvensutredningen.

Regelrådet finner att redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning är bristfällig.

Sammantagen bedömning

Regelrådet anser att konsekvensutredningen generellt saknar utförliga motiveringar ur ett företagsperspektiv. Regelrådet saknar exempelvis utförliga uppgifter om antal och storlek på berörda företag. Dessa brister slår även igenom på andra delar av konsekvensutredningen. Regelrådet anser vidare att redovisningen av förslagets kostnader och påverkan på företagets verksamhet är ofullständig. Mot bakgrund av dessa brister är det enligt Regelrådet inte fullt möjligt att bedöma förslagets konsekvenser för företag.

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 7 december 2016.

I beslutet deltog Pernilla Lundqvist ordförande, Yvonne von Friedrichs, Lennart Renbjer och Marie-Louise Strömgren.

Ärendet föredrogs av Katarina Porko.

Pernilla Lundqvist
Ordförande

Katarina Porko
Föredragande